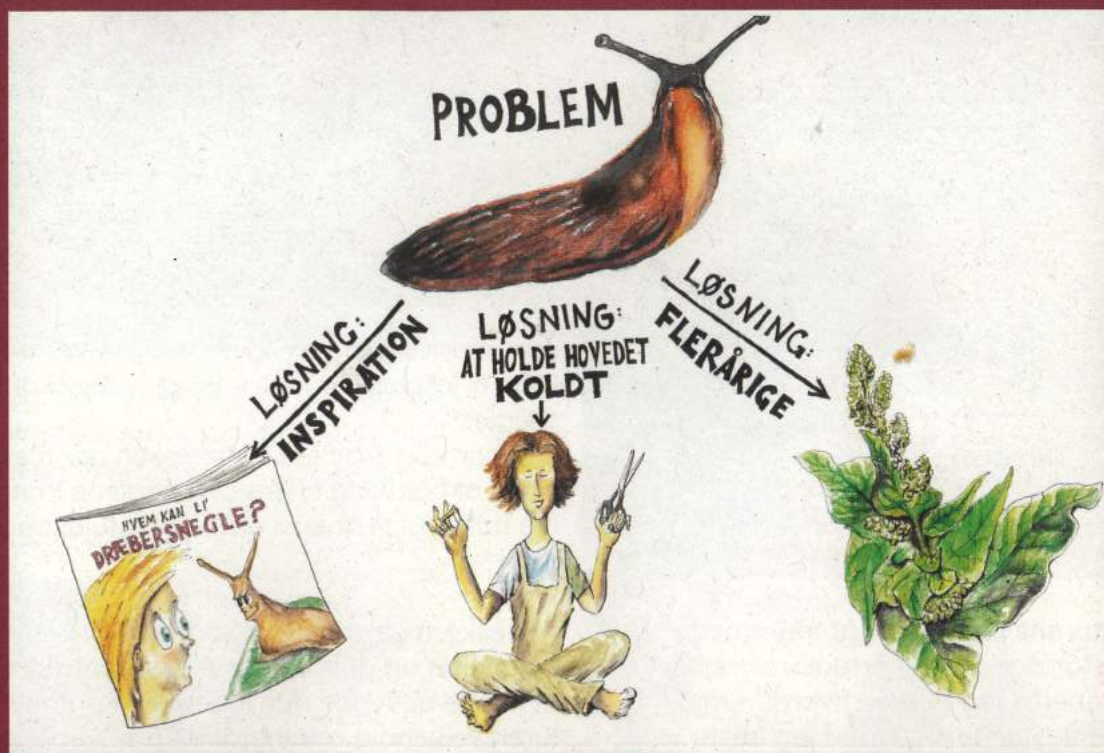


Dræbersnegle og Permakultur

Beretningen om vores personlige rejse mod at acceptere og håndtere dræbersnegle, og hvordan Permakultur har hjulpet os på vej



Af af Aleksandra Kudojare,
Illustrationer Boris Ginzburg
foto Aleksandra Kudojare

Første bekendtskab

Dræbersnegle er nok det mest forhadte skadedyr i Danmark. De har givet så mange haveejere trang til at rykke sig i håret. Nu og da kan du støde på billeder på sociale medier af spande med hundreder og tusinder af snegle indsamlet fra haven. Der er adskillige metoder til at slippe af med dem, fra de mere humane til mindre humane.

Jeg mødte dræbersneglene for første gang, da vi købte hus og flyttede til Danmark. Vores hus lå tæt på en bæk og nogle vilde områder, så der var masser af dem. Jeg har altid elsket at være i haven, dyrke egne urter og grøntsager. Jeg væmmedes og blev virkelig frustreret. Man kunne ikke gå barfodet i græsset, de var overalt. Persillen, porrerne, squashen, alt blev spist eller dækket af slim. At holde dem under kontrol var et endeløst og ulækkert arbejde.

Til sidst måtte vi opgive al dyrkning af grøntsager i haven.

Indsigt fra børnene

På dette tidspunkt var vores børn små, og vi brugte meget tid på at læse billedbøger for dem. Jeg elskede at se børnene grine af historierne. Men jeg opdagede også, at jeg som voksen virkelig kunne nyde bøger til treårige, for når bøgerne var så gode, som de var, var der masser af skjulte sjove budskaber til voksne. Og selv illustrationerne kan være et mesterværk i sig selv. Vi fik sådan et stort ønske om at skrive og illustrere vores egen bog til vores børn. Men hvad kunne vi fortælle om, der var spændende for børnene?

Inspirationen kom fra det mest uventet sted. En dag opdager jeg, at min søn sidder helt stille og kigger meget koncentreret på en ... dræbersnegl! Han løfter hovedet og siger, "de er flotte, mor. Jeg har sådan lyst til at æde dem". Hvad?! Er dræbersneglene spændende? Dem har jeg da også mange meninger om. Sådan blev vores bog født. Det mest udfordrende var dog slutningen. Hvem vinder til sidst? Familien eller dræbersneglene?

*Mangfoldighed bringer balance og sundhed
Vi har udskiftet alle vores græsplæner med skovhave.
Vi dyrker så mange forskellige ting som vi kan, og tilføjer
og tester konstant nye planter*

Permakulturens principper åbner øjnene

Heldigvis startede vores permakulturrejse nogle år senere. Jeg husker, hvordan min bevidsthed udvidede sig, mens jeg læste David Holmgren fortælle om omsorg for jorden:

"At acceptere enhver livsform som værdifuld, uanset hvor ubekvemme de er for os eller for andre livsformer, som vi værdsætter".

Det var især retningslinjerne i første permakulturprincip "Observere og interagere", der gav mig så meget i forhold til at acceptere dræbersneglene og alle andre skadedyr i haven [se Holmgrens tekst til sidst].

Ideerne om at holde hovedet koldt og ikke springe ud i forhastede beslutninger er meget kraftfulde. Det betyder ikke, at dræbersneglene ikke må udryddes. Holmgren fortsætter: "For at opfylde vores behov er drabet på andet liv uundgåeligt. Når vi dræber, bør vi gøre det på en bevidst og respektfuld måde".

Men vi skal lære at acceptere alle livsformer. For mig betyder det, at der ikke er behov for at hade og væmmes over spanske snegle. Der er ingen grund til at føle sig ked af det, vred eller frustreret,

når man møder dem. De kan også være en kilde til inspiration for kunst og videnskab, fx snegleslim.

Jeg har hørt fra flere mennesker, at en ændring af holdning til dræbersneglene bringer dig halvvejs til at løse problemet fuldstændigt.

At beskæftige sig med skadedyr kræver kreativitet og at holde hovedet koldt. For at kunne anvende den indenfor permakulturen velkendte retningslinje, 'problemet er løsningen', skal man som minimum forsøge at forholde sig følelsesmæssigt neutral i forhold til problemet, for at sikre 'en åben og spørgende holdning frem for 'et presserende krav om løsning'. Med denne forståelse om accept, kom afslutningen til historien helt af sig selv.

Vi dyrker masser af mad i haven!

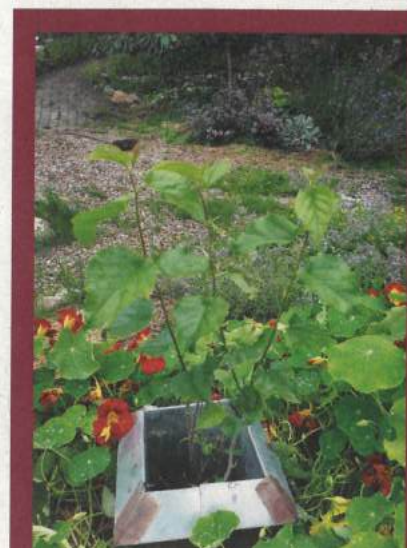
Med tiden udarbejdede jeg nogle taktikker, der tillader mig at acceptere dræbersneglene. Disse er specifikke for vores konkrete lokation og også for de specifikke mål, som vi har for vores have og vores livsstil.

Flerårige grøntsager

Jeg har lagt mærke til, at flerårige grøntsager, efter at de har overlevet den første vinter, er meget mere robuste og næsten ikke angribes

En lille enhed

På billedet ses et ungt morbærtræ, hvis blade blev spist fuldstændigt, og nu efter fire uger har det fået en chance igen.





Rødbeder og Hvidløg = sneglesikre afgrøder i haven!



Ved brug af sneglekant har vi bygget en lille beskyttelsesenhed til at bruge, hvor behovet er størst.

Og på dette billede er en ung blåbælg, der led hårdt, men efter et par uger med sneglekant-beskyttelse, lykkedes det for den at vokse fra skadedyret. Vi har oplevet, at planter tit har brug for en kort hvileperiode efter udplantning, hvor den kan etablere sig



Saksen nu og da

Og hvis det bliver rigtig slemt, bruger

jeg en saks nu og da. Hvilket er et stort skridt for mig. Jeg, som plejede at være en fin dame, der ikke kunne udholde synet af dem, for ikke at tale om at dræbe dem

Sorter der er utiltalende for dræbersneglene

Der er to kriterier, når vi udvælger hvilke etårige planter, der skal dyrkes. Dem som dræbersneglene ikke kan lide. De kræver stort set ikke vores tid, men giver et anstændigt udbytte, fx hvidløg og rødbeder.

Næste skridt er, at vi glæder os til en dag at få erfaring med høns og ænder og deres indflydelse på sneglenes niveau i haven



Aleksandra og Boris har i 2022 stiftet A&B Permaculture. De fokuserer på et koncept for regenerative villahaver samt kunstnerisk formidling omkring Permakultur. Parret arbejder fuldtids i vindindustrien, har tre børn og en 1600m2 villahave i Brande midtby. Aleksandra er i gang med at afslutte sit Diplomstudie i Permakultur. ABpermaculture.dk (facebook, instagram)

Observere

Løbende grundig observation er grundlaget for forståelse

Interagere

Interagere med omsorg, kreativitet og effektivitet

RETNINGSLINJER

til god observation og interaktion

Alle vores observationer er RELATIVE

Hvordan vi fortolker observationer, kan være afspejling af vores indre tilstand. Hvordan vi ser og forklarer tingene, afhænger af vores antagelser, viden og værdier. Det er vigtigt at erkende, at der er grænser for vores objektivitet.

Hastværk med at bedømme noget som rigtigt og forkert kan forplumre observationen og forhindre forståelse. Dette er særligt relevant, når man har at gøre med skadedyr, ukrudt og især invasive arter.

Personlig refleksion

Det er nogle gange lettere sagt end gjort. Det kan være meget svært, især når du lige er startet på forståelsesrejsen.

Jeg husker mig selv for fem år siden, da jeg lavede et stort bål i haven, hvor jeg brændte alle mine fuldvoksne flerårige grønkålplanter på grund af larver. Og først nogle år senere forstod jeg fuldstændigt, at vores (mine og larvernes) tidspunkter for brug af grønkål ikke overlapper hinanden. I forbindelse med dette tip er det godt at tænke over, hvorfor vi synes, at en dræbersnegl er ulækker?

Og hvorfor synes børnene, at de kan være spændende og lige så søde som sneglene med huse på?

Problemet er løsningen

Tingene er ikke altid, som de ser ud til at være. Det, vi ser som negativt, kan have positive aspekter, og en åben, spørgende holdning er ofte mere givende end et presserende krav om løsninger. Dette er især vigtigt, når man beskæftiger sig med skadedyr og ukrudt. Hvorfor er de her nu?

Måske er de indikatorer for behov for ændringer i miljøet. Eller de lever af at reparere jorden. Måske repræsenterer de ressourcer, som vi ikke værdsætter

Personlig refleksion

Jeg er overbevist om, at det er vigtigt at være i harmoni med ALLE havens elementer, og at se potentiale i stedet for problemer er meget nyttigt i den forbindelse. Det lykkedes mig at finde løsninger til padderok, skvalderkål, burrenerre, larver. Men dræbersneglene var de sværeste.

Vi besluttede at se dem som indikatorer for forandringsbehov. Ændring af haven fra græsplæner og et par grøntsagsbede til en mangfoldig, robust, flerårig madskov, der giver store mængder af sunde og lækre flerårige grøntsager og konstant glæde.

Top-down tænkning Bottom-up handling

Top-down tænkning - Bottom-up handling
Denne retningslinje handler om at se holistisk på det store billede.

Træd tilbage, og se på emnet som en del af et større system, fx ved hjælp af input-output analyse. Men det drejer sig også om den konkrete situation, man befinder sig i. Tænke globalt, handle lokalt.

Personlig refleksion

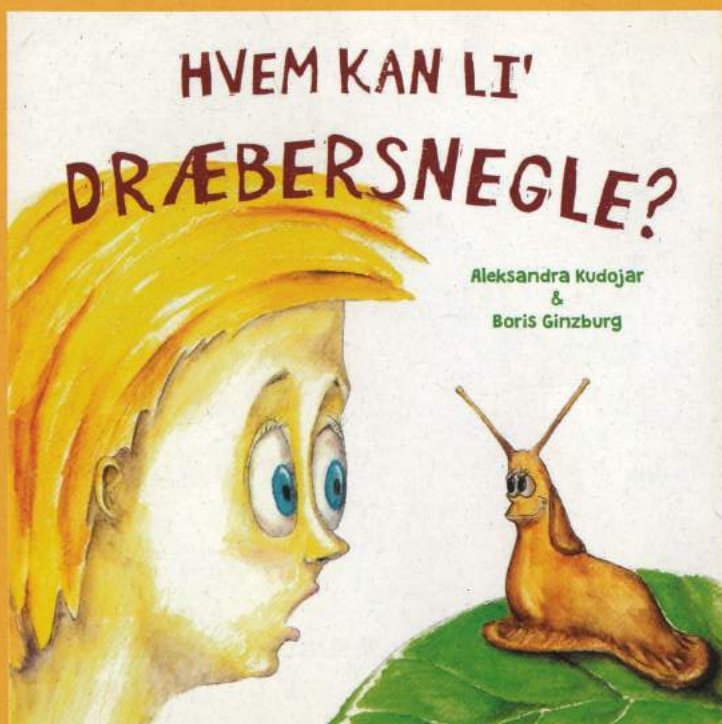
Mens dræbersneglenes livscyklus og dens plads i økosystemet er den samme over hele Danmark, kan måden, den spreder sig og viser sig i vores have, være meget forskellig fra sted til sted på grund af flere lokale faktorer og forhold, der er i spil.

Derfor vil vores mestringsstrategier ikke fungere for alle. Vi er ofte nødt til at finde vores egne løsninger på vores egne problemer.



Kun for børn !

Hjælp Dræbersneglen med at finde vej til Tommy!



Anmeldelser

"Med Tommy får vi et signal om, at vores til tider lidt besynderlige forhold til den natur, vi udnytter uden altid at nyde, er kunstigt og tillært, og at udnyttelsen måske ikke hører til vores bedste kvaliteter. Velegnet både til oplæsning og debat" bogvaegten.dk

"Jeg grinede mig igennem denne lille bog."
Bogblogger forfatter_Pipaluk_Motzfeldt

"Et lille mesterværk både i illustrationer, historie og pointe"
Aiah Noack

"En god bog og anledning til at se tingene omkring en uden at dømme"
Ole K. fra saxo.com

Bogen kan bestilles på abpermaculture.dk eller hos boghandleren